

Høring NOU 2012: Politikk for likestilling

Forening for kjønnsforskning i Norge er en faglig sammenslutning med individuelle medlemmer, i hovedsak forskere, men også andre med interesse for eller brukere av kjønnsforskning, fra hele landet. Foreningen arbeider for å:

- ◆ bidra til å bedre rammevilkårene Forskningsrådet, myndighetene og andre institusjoner setter for norsk kjønnsforskning
- ◆ bidra til å synliggjøre betydningen av kjønnsforskning i kultur og samfunn
- ◆ skape møteplasser og legge til rette for kontakt mellom våre medlemmer og mellom kjønnsforskere rundt fag og forskningspolitiske temaer

Foreningens generelle merknader til utvalgets utredning

Etter Foreningens oppfatning har utvalget levert en svært grundig og bredspektret utredning som viser at Norge preges av store kjønnsforskjeller som dagens likestillingspolitikk ikke har tilstrekkelige virkemidler til å endre i ønsket retning. Utvalget har etter Foreningens oppfatning samtidig fremhevet enkeltsatsninger innen likestillingsfeltet som synes å virke og som dermed er hensiktsmessige å bygge videre på. Til sammen har utvalget levert en kunnskapsbasert og relevant plattform for en mer helhetlig framtidig likestillingspolitikk.

Foreningen mener utvalget har adressert likestillingsutfordringene i det norske samfunnet og hvordan disse reproduseres på en grundig og relevant måte. Foreningen mener særlig utvalgets tydelige vektlegging av kjønnsforskningens rolle i utformingen av et samfunn med høy grad av likestilling er prisverdig. Foreningen støtter videre utvalgets etterlysning av konkrete tiltak for å sikre at ansvaret for kjønnsforskning og likestillingspolitikk ikke pulveriseres gjennom en ensidig mainstreamingsmodell. Foreningen støtter også utvalgets forslag til tiltak som sammen med NOU 2011 :18, *Struktur for likestilling*, kan gi arbeidet med likestilling i Norge et helhetlig og kraftfullt løft.

Kjønnsforskningens rolle for norsk likestillingspolitikk

Foreningen mener utvalgets fokus på at all likestillingspolitikk må være kunnskapsbasert, er spesielt viktig. Utredningen er selv kunnskapsbasert og gir utfyllende beskrivelser av likestillingssituasjonen på ulike arenaer (levetårnsområder) i Norge. Tiltakene som foreslås bygger på kunnskapsgjennomgangene og viser med tydelighet hvor viktig det er med et godt

kunnskapsgrunnlag fra et bredt spekter av disipliner for å utforme treffsikre tiltak. I utredningen kommer særlig kjønnsforskningens økende fokus på flerdimensjonalitet fram. Dette er et godt eksempel på hvordan perspektiver fra forskning har videreutviklet norsk likestillingspolitikk på en svært samfunnsrelevant måte. Denne sammenhengen mellom kunnskap og politikk underbygger, etter Foreningens oppfatning, at en bred tilnærming til kjønnsforskning er nødvendig,

Organisering av kjønnsforskning i framtidig forskningspolitikk

En klar konklusjon i utredningen og i NOU 2011: 18 er at mainstreamingslinja i norsk likestillingspolitikk ikke har ført til de ønskede resultater (s.23). Mainstreaming innebærer at arbeidet for å fremme likestilling skal integreres i det løpende arbeidet til alle offentlige virksomheter. Sektoransvarsprinsippet innebærer at alle fagmyndigheter, sektorer og forvaltningsnivåer på sine områder har samme ansvar for å fremme likestilling. Utvalget konkluderer i denne forbindelse med at «sektoransvarsprinsippet alene ikke er bærekraftig. Det gir mer ansvarspulverisering enn det gir en klar ansvarsplassering.» (s.23).

Samtidig som utvalget med tydelighet viser at *mainstreaming* som strategi har feilet i likestillingspolitikken, er det denne linja Forskningsrådet har lagt seg på når det gjelder støtte til forskning på kjønn og likestilling. Som utvalget presiserer: «Erfaringer med integreringsstrategien tydeliggjør betydningen av at Norges forskningsråd etablerer en klar innplassering av ansvar og myndighet hva gjelder kjønns- og likestillingsperspektiver i forskningsprosjekter og likestillingsarbeid i forskningsinstitusjoner.» (s. 360). Foreningen deler derfor utvalgets sterke bekymring over at kjønnsforskningen skal integreres i alle programmer uten at det synes å være en tydelig ansvarsstruktur som sikrer at kjønnsperspektiver faktisk kommer med.

Utvalget løfter frem KILDEN og Komite for kjønnsbalanse i forskning (Kif) sine viktige roller som eneste ressurs- og kunnskapsmiljøer i Norge når det gjelder arbeid med kjønnsperspektiver i forskning og akademia (s.359). KILDEN har en viktig rolle når det gjelder formidling av forskning med kjønns- og likestillingsperspektiv, og er en sentral formidler av denne forskningen både i akademia, forskningssektoren, opp mot politiske beslutningstakere, medieoffentligheten og allmenheten. Kif er viktige pådrivere i integrering av likestillingsarbeid ved institusjoner i universitets- og høgskolesektoren, og i forskningsinstituttsektoren. Foreningen støtter utvalget i at det er viktig for

kunnskapssituasjonen på likestillingsfeltet at den kompetansen og erfaringen som over år er bygget i disse institusjonene, tas i bruk og kanaliseres inn i forskningspolitisk arbeid.

Kjønnsforskning er et tverrfaglig felt, og Foreningen stiller seg positive til en utvidet tverrfaglig debatt og dialog. Utvalget foreslår på side 363 at det jevnlig utarbeides oversikt over vitenskaplig kunnskap om kjønn på tvers av fag og felt. Foreningen støtter utvalgets forslag om en slik tverrfaglig oversikt, samt forslaget om å danne jevnlig møteplasser for dialog, kritikk og diskusjon. For eksempel konferanser og seminarer hvor bidrag fra ulike fag og felt sees i sammenheng, gjennom ulike tematiske nedslag og nasjonale og internasjonale foredragsholdere.

Foreningens hovedkonklusjon

Foreningen for kjønnsforskning i Norge mener utvalget har lagt et godt faglig grunnlag for en kunnskapsbasert likestillingspolitikk. De vedvarende likestillingsutfordringene utvalget dokumenterer, viser behovet for store kunnskapsbaserte satsinger. En mainstramingmodell alene fører til pulveriseringen av ansvar for oppfølging av likestillingpolitikken. Foreningen stiller seg positive til utvalgets forslag til tiltak som sammen med NOU 2011:18 *Struktur for likestilling* kan gi likestillingsarbeidet i Norge et helhetlig og kraftfullt løft.